um Þjóðleikhús.

(Eftir 3. umr. í Ed., 10. maí.)

1. gr.

Þjóðleikhúsið er eign íslenzku þjóðarinnar.

2. gr.

Í Þjóðleikhúsinu skal iðka leiklist og þær listgreinar aðrar, sem leiksviði eru tengdar.

Þjóðleikhúsið skal í starfsemi sinni leitast við að vekja og auka áhuga landsmanna á þessum listgreinum, vinna að síbatnandi skilyrðum fyrir þær og stuðla að þróun þeirra. Það skal kosta kapps um að efla íslenzka leikritun og vera til fyrirmyndar um listrænan flutning viðfangsefna og meðferð íslenzkrar tungu.

3. gr.

Aðalhlutverk Þjóðleikhússins skal vera flutningur íslenzkra og erlendra sjónleika. Auk þess skal það árlega flytja óperu og sýna listdans.

Á hverju leikári skulu eitt eða fleiri viðfangsefni sérstaklega ætluð börnum.

4. gr.

Þjóðleikhúsið heyrir undir menntamálaráðuneytið.

5. gr.

Þjóðleikhúsráð er skipað 11 mönnum til fjögurra ára í senn sem hér segir:

Sameinað Alþingi kýs fimm menn hlutfallskosningu, en ráðherra skipar fimm menn og skulu tveir tilnefndir af Bandalagi íslenzkra listamanna af hálfu tónlistarmanna, rithöfunda og listdansara, tveir af Félagi íslenzkra leikara og einn af Leikarafélagi Þjóðleikhússins. Jafnframt skipar ráðherra einn mann í þjóðleikhúsráð án tilnefningar, og er hann formaður ráðsins.

Ef eitthvert félag eða bandalag, sem aðild á að ráðinu, kýs eigi fulltrúa í það innan tveggja mánaða frá því, að menntamálaráðuneytið æskir þess, skipar ráðuneytið fulltrúa, á meðan svo stendur.

6. gr.

Þjóðleikhúsráð fjallar um starfs- og fjárhagsáætlun leikhússins fyrir komandi leikár og samþykkir hana með þeim breytingum, er það kann að gera. Áætlunin skal lögð fyrir ráðið eigi síðar en í marzmánuði ár hvert. Ef sýnt þykir, að samþykkt áætlun fái ekki staðizt, getur ráðið breytt áætluninni. Staðfest áætlun skal höfð til hliðsjónar við fjárveitingar til leikhússins.

7. gr.

Þjóðleikhúsráð kemur að jafnaði saman einu sinni í mánuði að undanteknum júlí- og ágústmánuðum.

Þjóðleikhússtjóri og fjármálafulltrúi leikhússins eiga sæti á fundum þjóðleikhúsráðs með málfrelsi og tillögurétti, en eigi atkvæðisrétti.

Formaður þjóðleikhúsráðs kveður ráðið til funda. Skylt er að boða til funda, ef þrír ráðsmenn hið fæsta óska þess.

8. gr.

Menntamálaráðherra ræður þjóðleikhússtjóra til fjögurra ára í senn, sbr. þó 15. gr. Ráðinn skal maður með staðgóða þekkingu á starfi leikhúsa. Starfið skal

auglýsa samkvæmt lögum um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins og leita síðan umsagnar þjóðleikhúsráðs. Endurnýja má ráðningu þjóðleikhússtjóra einu sinni til næstu fjögurra ára, ef meiri hluti þjóðleikhúsráðs mælir með því. Ella skal ráða annan þjóðleikhússtjóra, eftir að starfið hefur verið auglýst að nýju og að fenginni umsögn þjóðleikhúsráðs.

Laun þjóðleikhússtjóra og annarra starfsmanna Þjóðleikhússins skulu ákveðin samkvæmt lögum um kjarasamninga opinberra starfsmanna.

9. gr.

Við Þjóðleikhúsið skal starfa fjármálafulltrúi, er menntamálaráðuneytið skipar, eftir að starfið hefur verið auglýst og að fenginni umsögn þjóðleikhúsráðs og þjóðleikhússtjóra.

Fjármálafulltrúi annast fjárreiður Þjóðleikhússins, reikningsskil og skrifstofustjórn. Hann er ráðunautur þjóðleikhússtjóra um fjármál og rekstur leikhússins.

10. gr.

Í starfsnefnd leikhússins eiga sæti þjóðleikhússtjóri, fjármálafulltrúi leikhússins, sá af fulltrúum Félags íslenzkra leikara í þjóðleikhúsráði, sem félagið ákveður, fulltrúi Leikarafélags Þjóðleikhússins og formaður þjóðleikhúsráðs, sem jafnframt er formaður nefndarinnar.

Þjóðleikhússtjóri stjórnar daglegum rekstri leikhússins í samráði við starfsnefndina. Fundir þjóðleikhúsráðs skulu undirbúnir í starfsnefndinni. Starfsnefndin sér um, að staðfestri áætlun og öðrum ákvörðunum þjóðleikhúsráðs sé framfylgt, og fjallar um sérhver þau mál, er leikhúsið varða og upp eru borin á fundum þess. Ef þjóðleikhússtjóri vill ekki sætta sig við ákvörðun meiri hluta starfsnefndar, getur hann krafizt þess, að þjóðleikhúsráð sé boðað til fundar með sólarhrings fyrirvara, og hefur það úrslitavald um sérhvert deiluefni, sem upp kann að koma. Sama rétt hafa tveir nefndarmenn í starfsnefnd leikhússins.

Þjóðleikhúsráð og starfsnefndin skulu halda gjörðabækur um störf sín.

Menntamálaráðherra ákveður þóknun fyrir störf í þjóðleikhúsráði og starfsnefnd leikhússins.

11. gr.

Þjóðleikhússtjóri ræður leikara, söngvara, listdansara og aðra listamenn leikhússins svo og aðra starfsmenn þess. Hann gerir við þá starfssamninga í samráði við fjármálafulltrúa leikhússins.

Með samþykkt þjóðleikhúsráðs er þjóðleikhússtjóra heimilt að ráða höfund til að semja leikverk eða tónlistarverk til flutnings á sviði, og skal hann ráðinn með kjörum leikara í hæsta launaflokki, meðan hann vinnur að ritun þess. Eftir sem áður á höfundurinn fullan höfundarétt að verki sínu, og ber honum sérstök þóknun, ef ákveðið er að taka verkið til sýningar.

12. gr.

Við Þjóðleikhúsið skulu starfa bókmennta- og leiklistarráðunautur (dramaturg), tónlistarráðunautur og listdansstjóri (balletmeistari). Ræður þjóðleikhússtjóri þá til jafnlangs tíma og hann er sjálfur ráðinn.

13. gr.

Þjóðleikhússtjóri er stjórnandi leikhússins og hefur forustu um að móta listræna stefnu þess. Þjóðleikhússtjóri semur starfs- og fjárhagsáætlun leikhússins með aðstoð fjármálafulltrúa og bókmennta- og leiklistarráðunautar og leggur hana fyrir starfsnefnd leikhússins og þjóðleikhúsráð.

Þjóðleikhússtjóri stjórnar leikhúsinu samkvæmt samþykktri starfs- og fjárhagsáætlun og ber ábyrgð á rekstri þess, bæði listrænum og fjárhagslegum. Um

fjárhagslega framkvæmd er fjármálafulltrúi til aðstoðar honum, en bókmennta- og leiklistarráðunautur, að því er tekur til listrænnar starfsemi. Einnig skal hafa samráð við tónlistarráðunaut um val og flutning á óperum og söngleikjum, svo og við listdansstjóra, að því er listdans varðar.

Við samningu verkefnaskrár skal þess vandlega gætt, að nýting starfskrafta sé hagkvæm og að fullt tillit sé tekið til listrænnar velferðar og þroska listamannanna.

14. gr.

Miða skal við, að svo margir leikarar, söngvarar og listdansarar starfi við Þjóðleikhúsið, að það geti að staðaldri leyst af hendi þau verkefni, sem því ber að rækja samkvæmt lögum þessum. Við Þjóðleikhúsið skal starfa blandaður kór.

15. gr.

Leikár Þjóðleikhússins telst frá 1. september til 31. ágúst. Ráðningartími leikara, söngvara, listdansara og annarra listamanna leikhússins skal fara eftir gildandi samningum við stéttarfélög hlutaðeigandi listamanna.

Þjóðleikhússtjóri skal ráðinn og launaður frá 1. janúar og eiga þess kost að fylgjast með starfsemi leikhússins til loka þess leikárs. Hann undirbýr starfs- og fjárhagsáætlun fyrir næsta leikár og fer með atkvæði þjóðleikhússtjóra í starfsnefnd, þegar þar er um hana fjallað, en tekur að fullu við störfum í upphafi nýs leikárs.

16. gr.

Þeir starfsmenn Þjóðleikhússins, sem ráðnir eru til eins árs hið skemmsta eða með þriggja mánaða uppsagnarfresti, greiða iðgjöld til Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins og njóta þar sömu réttinda sem aðrir sjóðfélagar. Fastráðnir starfsmenn Þjóðleikhússins, sem hafa áður unnið hliðstæð störf í þágu íslenzkrar leiklistar, skulu einnig eiga kost á að njóta eftirlaunaréttar fyrir þann starfstíma. Ráðherra ákveður réttindatíma hvers og eins, eftir að leitað hefur verið upplýsinga og tillagna Félags íslenzkra leikara og umsagnar stjórnar Lífeyrissjóðsins.

17. gr.

Þjóðleikhúsið skal gangast fyrir stofnun og rekstri leikmunasafns. Veita skal Bandalagi íslenzkra leikfélaga, sjónvarpsdeild Ríkisútvarpsins, Leikfélagi Reykjavíkur og öðrum leikfélögum kost á aðild að safninu, ef um það næst samkomulag við menntamálaráðuneytið. Við gerð starfs- og fjárhagsáætlunar Þjóðleikhússins skal miðað við, að nægileg fjárhæð gangi til að greiða kostnað þess af leikmunasafninu.

Í leikmunasafni skal safnað saman, eftir því sem ástæða þykir til, búningum og sviðsbúnaði, sem notaður hefur verið við sýningar þeirra, sem aðild eiga að safninu. Skulu safnmunir þessir leigðir leikfélögum landsins til notkunar við sýningar, og ákveður stjórn safnsins leigu og önnur viðskiptakjör. Safnið skal hafa í þjónustu sinni leiktjaldamálara og búningateiknara. Starfsemi safnsins skal miðuð við, að hún verði leiklist í landinu að sem mestu liði og að það fjármagn, sem til þessara hluta er varið, nýtist sem bezt.

Menntamálaráðuneytið setur safninu reglugerð, þar sem m. a. skal ákveðið, hvernig stjórn þess og forstöðu skuli háttað.

Þangað til leikmunasafni hefur verið komið á fót, skal Þjóðleikhúsið leigja leikfélögum leiktjöld, búninga o. fl., eftir því sem stjórn Þjóðleikhússins telur við verða komið.

18. gr.

Þjóðleikhúsið skal kappkosta að hafa samstarf við leikfélög áhugamanna, láta þeim í té gistileikara og leikstjóra til leiðbeininga, eftir því sem unnt er. Gera skal leikfélögum áhugamanna kleift að fylgjast með starfi Þjóðleikhússins. Á vegum

Þjóðleikhússins skulu árlega farnar á starfstíma þess leikferðir sem víðast um landið. Einnig skulu farnar leikferðir til annarra landa og fengnir hingað erlendir listamenn, hvort tveggja eftir því sem aðstæður leyfa.

19. gr.

Komið skal á fót sérstökum leiklistar-, sönglistar- og listdansskóla ríkisins, og setur menntamálaráðuneytið nánari ákvæði um hann í reglugerð. Kostnaður við þennan skóla greiðist úr ríkissjóði.

20. gr.

Kostnaður af rekstri Þjóðleikhússins skal greiddur úr ríkissjóði, eftir því sem ákveðið er í fjárlögum og aflafé leikhússins hrekkur ekki til.

21. gr.

Þegar þjóðleikhúsbyggingin er ekki notuð til þeirrar starfsemi, sem lög þessi fjalla um, má nota hana til annarrar menningarstarfsemi.

22. gr.

Þjóðleikhúsið skal koma sér upp öðru leiksviði til eflingar starfsemi sinni.

23. gr.

Þjóðleikhúsbyggingin stendur ekki til tryggingar skuldbindingum Þjóðleikhússins.

24. gr.

Menntamálaráðuneytið getur sett í reglugerð nánari ákvæði um framkvæmd laga þessara.

25. gr.

Ákvæði til bráðabirgða.

Fyrirmæli laga þessara um ráðningu þjóðleikhússtjóra koma eigi til framkvæmda, fyrr en núverandi þjóðleikhússtjóri lætur af embætti.

Núverandi skrifstofustjóri Þjóðleikhússins tekur við starfi fjármálafulltrúa, ef hann æskir þess.

26. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi. Jafnframt falla úr gildi lög nr. 86 5. júní 1947, um Þjóðleikhús, og 6. gr. laga nr. 15 15. marz 1965, um fjárhagslegan stuðning við leiklistarstarfsemi áhugamanna, svo og önnur ákvæði, sem kunna að brjóta í bága við lög þessi.